ANUL 36 | Bucureşti şi Orăştie, — la 24 Martie 1938 | Nr. 13

LIBERTATEA

Foaie pentru săteni şi muncitori, întemeiată la Orăştie în anul 1902 de Pr. I. Moţa

Director-editor: IRIDENTA I. MOŢA	Cererile de abonare şi banii pentru foaie se trimit pe adresa: Admin. „LIBERTATEA" Moţa BUCUREŞTI I., Calea Victoriei 63	Orice scrisori pentru Redacţie să se trimită pe adresa: RED. „LIBERTATEA", ORĂŞTIE Jud. Hunedoara.	»Libertatea« este: Proprietatea familiei moştenitoare alui ION I. MOŢA ABONAMENTUL: 120 lei pe an, 60 lei pe 1/2 an şi 30 lei pe 1/4 an.	Apare în fiecare JOI 2 LEI

Cele dintâi măsuri luate de noua stăpânire a Austriei

Cine ce-şi face, lui îşi face. Şi om şi popor. Toate cu răsplată.

Ceea-ce acum se petrece cu poporul evreesc, nu e decât, plata pentru fapta lui. Popor crescut prin religia lui, într'o închipuire bolnavă şi zgărietoare de obraz faţă de celelalte popoare, — el se socoate singurul »popor ales«, — ales de Iehova, Dumnezeul lui cel deosebit, ca să fie într'o zi stăpân peste toate popoarele, pe cari să şi-le aşeze sub picioarele sale, — prin această credinţă a sa, pe care el nici nu şi-o ascunde, ci o strigă în lume şi păşeşte ca atare în ţările în cari a prins putere şi a străbătut în număr mai mare, — a deschis ochii neamurilor, că ce »oaspe au primit ele în casa lor şi că dumnealui la ce râvneşte?

Poporul care s'a trezit mai muşcat de inimă decât toate fu poporul german. Popor mândru şi puternic, el îşi spuse: Dar unde am să ajung eu, de mă voi lăsa purtat de minte de acest neam blăstămat? Şi când fu bine lămurit de Hitler, că ce soartă îl aşteaptă mergând pe drumul pe care îl împing jidanii (cari ajunseseră atotohotărâtori în Germania), luă peria cea mare şi măturoiul şi începu a se peria şi a mătura perietura căzută de pe trupul său, până rămase curat cum îl vede lumea azi.

Când sosi plinirea vremii, ca să unească şi poporul german al Austriei cu cel din Germania, cel dintâi lucru alui Hitler, conducătorul Germaniei, fu, să înceapă şi curăţirea acestui pământ german, de aceeaşi nenorocire, de care el a scăpat: de jidovimea sugătoare de puteri şi stricătoare de suflete! In acest scop iacă ce măsuri, ca pe cele dintâi şi mai grabnice, le-a luat stăpânirea germană întinsă asupra Austriei.

A pus în capul ţării, ca conducător local, pe omul de încredere alui Hitler, pe Seys Inquart, care gândeşte şi simte la fel cu guvernul din Berlin, — iar prin acesta a luat îndată următoarele măsuri de curăţirea de jirul jidovesc:

1. Din toate slujbele statului, din întreaga Austrie, Evreii au fost cu toţii scoşi şi înlăturaţi, — ca oameni de neîncredere, cărora nu le mai poţi lăsa în grijă treburi de obşte ale Statului;

2. Tot aşa i-a scos şi din toate slujbele judeţelor şi comunelor! Şi în acele scaune nu pot sta mai mult decât nemţi curaţi.

3. La fel au fost poftiţi a pleca, fără a mai întreba de ce, din scaunele de profesori şi învăţători, de sus dela Universitate, până jos la dascălul de stat. Căci, zic nemţii, — aceştia (judeii) să îndrume sufletul copiilor noştri cari merg la şcoală să primească învăţătură pentru viaţă?

4. Nu mai puţin au fost ridicaţi din scaunele lor şi împinşi în largul lumii jidanii cari reuşiseră sub aspra stăpânire să fie judecători la Tribunal, judecătorii de ocol sau procurori pe lângă acele instanţe împărţitoare de dreptate între cetăţeni! Ce „dreptate" să facă aceia, cu năravurile lor şi cu sufletul lor vrăşmaş, creştinului, germanului, ajuns în faţa lor?

5 Mai mult: Ori-ce asociaţie (însoţire) de ori-ce fel, economică, culturală, de petrecere sau învăţătură, jidovească, ca şi creştină care a primit şi jidani printre membrii ei, au fost desfiinţate,

6. Au fost închise toate redacţiile gazetelor scrise de evrei sau cari aveau între ei şi Evrei, ca şi tipografiile în cari se tipăreau, — iar directorii foilor acelora, redactorii, administratorii şi toţi colaboratorii (împreună lucrătorii sau vestitorii) acelora, arestaţi, — pentru-că s'a aflat că slujieau politica comunistă şi o propoveduiau!

E prea mult? E prea aspru? Aşa pot gândi sau crede unii uşor gânditori dela noi. Dar Hitler îşi dă seama ce face şi în ce fel trebue ferit un popor, de îmbolnăvirea pe care i-o aduce lucrarea în mijlocul lui a evreilor.

Noua stăpânire ştia demult, aceea ce altă lume se făcea că nu ştie, că Viena era vesparul cel mare şi bogat în cuiburi comuniste, — că de acolo se răspândea otrava aceasta şi prin ţările vecine, peste toată Europa. Era Viena patul cald al tuturor meşterilor în subsăparea păcii ţărilor din jur, mai ales a celor din răsărit printre cari şi România şi din Balcani.

Noua stăpânire germană a Austriei i-a prins pe toţi aceşti oameni răi, ca şobolanii într'o cursă uriaşă, din care nu mai pot scăpa, dar nici rău neamurilor creştine nu mai pot face.

Voiau să fugă încărcaţi

Ei, simţind, cam târziu, că ce-i aşteaptă, — şi au umplut lăzile de aur şi argint şi au dat buzna spre hotare. O parte din ei au şi reuşit să fugă în Ungaria, în Cehoslovacia, în Jugoslavia, — dar cei mai mulţi au fost opriţi la hotar. Aci li s'au deschis sacii şi s'au găsit în ei zeci şi sute de milioane de şilingi, pe cari voiau să-i scape în ţările vecine. Dar n'au mai putut. Au fost întorşi acasă. Bogăţia, care aci în ţară au grămădit'o prin apucăturile lor viclene, li-s'a oprit aci, şi ei sunt ţinuţi sub pază.

*

De ce au ajuns jidanii în Germania, ca şi în Austria, — şi ca mâne şi în celelalte ţări!, aci? — Pentru necredinţa lor către ţara care i-a primit şi pentru lăcomia lor şi lipsa de ori-ce inimă pentru poporul primitor. Pe acesta, — ori-unde se găseşte, — ei îl socot numai oaie de tuns şi de muls şi atâta o mulg şi o sug, până aceea stă să cadă de pe picioare de slăbită ce a ajuns.

Şi mai ales pentru-că, după ce şi-au umfiat sacii de bogăţie, — încep a-şi cere loc de conducători în ţară!

Şi de aceea, ce pătimesc azi, şi vor pătimi tot mai mult, în tot mai multe ţări, — că în toate le vine rândul! e numai plată pentru fapta lor. Cea care pe dreptate vine asupra lor.

Vorbă dreaptă, vorbă mare!..

Nu putem îngădui, ca cei puţini să stăpânească şi conducă pe cei mulţi!

In vorbirea rostită în faţa mulţimilor fără număr ce-l încunjurau în Viena, — Hitler a spus o vorbă mare şi dreaptă. Ca să facă lumea să înţeleagă, că de ce s'a ridicat şi a pornit la drum pentru alipirea Austriei la Germania cea liberă şi naţională, — a spus, că *nu mai putea suferi să vadă, că un popor vrednic de a-şi fi stăpân pe soarta sa, să fie condus, mai drept zis asuprit, de o mână de oameni, neasemănat mai puţini decât mulţimile conduse de ei!*

Adecă: Soartea şi viaţa poporului german din Austria, nu mai putea suferi să fie făurită, hotărâtă, îndrumată, *împotriva norocului şi binelui lui, de către o mână de politiciani jidani şi jidoviţii ce se iau după ei!* Asta se poate în lumea animalelor, unde o turmă întreagă de oi blege, se lasă purtată pe unde vrea păstorul ei, ciobanul. Dar şi acolo-i mai bine, că ciobanul îşi conduce turma cu iubire la păşune bună, — aici însă, „ciobanii" îşi duc turma numai la ţarc, s'o mulgă şi s'o tundă, dar de păşunea ei, puţin le pasă! O lasă să slăbească, să nu fie prea zdravănă, căci atunci e mai greu a o purta după plac.

Iaca dar de ce a sărit Hitler în ajutorul fraţilor săi din Austria: pentru a-i libera din starea lor cea nefirească, de a fi conduşi de o mână de oameni cari n'au nici o inimă pentru ei, pentru poporul susţinător de stat, cărora nu le pasă că acel popor e umilit, apăsat, — numai ale lor socoteli şi pofte de domnie, să fie împlinite. Şi iaca pentru ce, acel popor s'a bucurat aşa de mult de venirea lui Hitler, căci l'a ridicat din umilirea lui, curăţind ţara de asupritori!

Jidanii din Austria, au pus la îndemână lui Schuschnig 30 milioane Lei, pt. „plebiscitul" ce-l întocmise el

Fostul conducător al Austriei, Schuschnig, după ce se înţelesese cu Hitler, să facă pe rând paşi în orânduirea vieţii din Austria, pentru ca, într'o vreme nu prea amânată, unirea Austriei cu Germania, să se înfăptuiască totuşi, — şi anume aşa fel, ca nimenea să nu le poată face vină din asta, — a venit acasă şi s'a gândit cum ar putea el zădărnici dorinţa lui Hitler?

Şi cum avea în jurul său mulţi sfetnici jidani sau jidoviţi, în sfatul cu ei s'au înţeles să facă »plebiscitul«, prin care să ajungă a avea »votul« poporului german din Austria, pentru neatârnarea Austriei, — respingând astfel planul şi dorinţa Germaniei!

Dar pentru-ca plebiscitul să iasă aşa, trebuiau cheltueli, trebuia să fie cumpăraţi unii Germani slabi din Austria, sau să li-se pună surdină pe corzi.

Ei bine, cum au înţeles jidanii, că cu bani şi-ar putea răscumpăra sorocul şi de data asta, — îndată au mers la Schusching şi i-au spus: »Uite, pretene al nostru! dacă ţi-s de folos banii, — îţi punem în palmă *30 milioane de Lei (un milion şi ceva de şilingi austriaci)!*

Şi iacă-l pe Iuda cumpărând suflete de creştini, — numai să rămână tot el, Evreul, la cârma ţării. Şi Schuschnig a primit! Şi a încercat a pune la cale lucrul pe placul jidanilor. Dar Hitler îl simţi şi-i strigă: Stai!

Şi apoi minciuna pe care jidanii şi jidoviţii Austriei, erau gata s'o rostească în numele poporului german austriac — făcându-l pe Schuschnig să plece din fruntea Ţării, — iar pe cumpărătorii lui, pe bogătaşii jidani cari îi vărsaseră milionul de şilingi (vre-o 30 milioane de Lei) pentru a plăti minciuna, i-a prins, i-a arestat, nu i-a lăsat să plece din ţară, ci-i ţine aci şi-i va pedepsi, aşa cum li-se cuvine, ca la stricători de suflete creştine.

Iacă ce înseamnă a te ortăci cu jidanul şi a-l lăsa să se apropie de tine!

Naționalismul de dreapta este scăparea și a Franței, în ceasurile de grea cumpănă

Istoria poporului francez este plină de vitejii fără seamăn, cari l-au așezat întotdeauna în fruntea celorlalte neamuri, în fruntea cârmei politice a lumii. Intotdeauna când am pomenit despre politica Franței, am zis politica cea mare, pentrucă îndreptarul politicei, înainte mergătorul pe drumul acesta sucit al politicei între popoare, a fost tot Franța. Numai că dela o vreme, s'a abătut dela calea cea dreaptă, a luat o pe alte cărări, spre stânga, și s'a tot dus nainte, fără putință de oprire, fără să asculte glasul altor neamuri, înrudite la sânge cu ea, bune prietene, bine voitoare, cari îi însemnau cu groază, prăpastia adâncă care se deschide la capătul acestei cărări. Dar Franța, nici gând să asculte, și cum să asculte, când dânsa era căpetenia, când ea era învățată să dee ea sfaturi altora și nu alții să-i arate calea pe care trebue să o urmeze.

Războiul cel mare secerase milioane de vieți și țările cari erau în foc, nu mai puteau de ostenite. O opintire fără seamăn trebuia să hotărască, în care parte să tragă cumpăna. Pe toate fronturile domnia învălmășeală și fiecare aștepta sosirea zilei de mâne, cu sufletul chinuit de un singur gând: pacea. Pace oricum va fi ea, la voia întâmplării, numai să se sfârșească odată războiul. In aceste vremuri de grea cumpănă, Franța veghia. Ochii ei iscoditori priveau nainte și gândul ei hotărât era unul singur: biruința. Și biruința veni. Așa cum nimeni nu se aștepta. Pus față în față cu primejdia de a fi liber ori de a fi sclav, poporul francez se smuci odată din răsputeri și printr'o jertfire de sine, care i-a așezat numele în locul cel mai de frunte, a hotărât soartea războiului. A biruit!

Noi așa am fost obișnuiți să cunoaștem pe francezi. Eroica lor hotărâre ne-a rămas încrestată în minte și durerea noastră, durere fără margini, pe care o vărsam în fiecare articol de al nostru, a fost plecată chiar din cunoașterea aceasta. Priveam cu ochii înlăcrimați la Franța de azi, la ceeace a ajuns ea, căzută în ghiarele unor oameni lipsiți de dragoste de patrie, de hotar și de neam, dar cu gândul eram întotdeauna la Franța cea veche, la Franța războiului, la Franța care a aruncat sabia în cumpănă și a înclinat cântarul spre partea biruinței!

Mulți și-or fi închipuit — cetindu-ne — că noi suntem potrivnici Franței. Că ne-am lepădat de frații noștri de sânge și am intrat pe partea celor cari nu sunt înrudiți cu noi. Aceia greșesc! Noi nu am fost nici o clipă, nici măcar cu gândul, împotriva Franței, *ci am fost împotriva conducătorilor ei.* Ni-se frânge inima de durere, când vedem în fruntea celui mai eroic popor al lumii, pe Blum înconjurat de sfetnicii lui apropiați de-un neam cu el, dar streini de sângele poporului pe care îl stăpânește. Și ne intră ca un cuțit în inimă, când vedem acest popor, frate bun cu noi, că se lasă stăpânit de purtătorii unui crez internațional, struniți de oameni cu gând negru și iscodit de neamul care încă bine vre-unui om nu a făcut: *de jidovi.* Cu pumnul s'râns, a ură și a răzbunare, poporul francez își înalță, își salută conducătorii, ***iata durerea noastră, în care ne-am frământat, în care am plâns ani dearândul...***

Vestea care ne a sosit și care spune că *în Franța se încearcă alcătuirea unui guvern național,* ***fără de comuniști,*** — ne-a pricinuit nespusă și nestăpânită bucurie. Eram împăcați cu gândul, că dela poporul francez nu mai putem nădăjdui o întoarcere pe calea cea dreaptă. Lunecarea lui spre prăpastia »stângii« o credeam a fi fără putință de oprire. Iată că în ceasul al 12 lea, poporul francez se deșteaptă, se trezește, își *caută un conducător,* un păstor care să nu aibă altă grijă decât scăparea poporului său.

Să iasă și Franța de subt înrăurirea bolșevismului rusesc, cel stricător de hotare și ucigător de oameni!

Printre veștile care ne sosesc, auzim pomenindu-se numele unui colonel La Roque, conducător de oști naționaliste în mijlocul mării de comuniști din Franța. Ne stăpânim bucuria, de teama să nu fie deșartă nădejdea noastră. Dorim însă din toată inima, ca aceste vești să fie adevărate, să se plinească. *Să vedem din nou pe sora noastră Franța așezată în fruntea cârmuirii politicei mari a lumii,* ***ea însăși cârmuită de o politică sănătoasă, de o politică naționalistă de dreapta!***

Și tot noi vom fi aceia, cari vom binecuvânta fericita întoarcere »a fiului rătăcitor«, vărsând lacrimi de bucurie.

Căci întoarcerea Franței, ar aduce cu sine și întoarcerea noastră.

G. Po..

DE TOATE

CÂT PRETUEȘTE O ISCĂLITURĂ A LUI HITLER

In Paris s'a ținut deunăzi o licitație, la care s'au vândut cărți de mare preț, cărți vechi și rare. Intre aceste cărți a fost vândută o foaie care purta iscălitura lui Hitler, cu frumușica sumă de 60 de mii de lei.

Cu acest prilej s'a mai vândut o pagină scrisă de Mussolini cu suma de 28 de mii de lei.

*

ORAȘUL CU CEI MAI MULȚI OAMENI ESTE

Londra, capitala Angliei. In anul 1931 Londra număra 9 milioane și jumătate de locuitori. Peste zece ani, în 1941 — spun cunoscătorii — Londra va număra 10 milioane și jumătate de locuitori.

Cam atâta cât populația Ardealului.

*

FRICA DE MOARTE

îl silește pe Stalin, dictatorul Rusiei — să iese din palatul său, înconjurat de o armată întreagă, care îl apără împotriva dușmanilor ascunși în fiece colț al Rusiei. Și cum să nu aibă dușmani mulți după câte fapte nesocotite face!

Se spune că în odaea în care doarme, pereții sunt căptușiți cu trei rânduri de mitraliere, cari pornesc toate deodată, numai dacă cineva se apropie noaptea la depărtare de o sută de metri de odaia sa. Stalin nici nu doarme în palatul Kremlinului, unde locuiau Țarii, ci doarme în căsuța în care locuiesc slugile. Frica de moarte îl fugărește pe „stăpânul“ Rusiei, ca pe un câne bătut. Și de ce fuge, nu va scăpa...

*

CEA MAI MICĂ CARTE DIN LUME A FOST FĂCUTĂ

de un meseriaș german, locuitor în orașul München. Numele lui este Valentin Kaufmann, iar cartea măsoară 15 milimetri, (un centimetru și jumătate) lărgime, are 118 pagini și într'ânsa, scriitorul și-a spus istoria orașului său, de când a fost el întemeiat și până în zilele noastre. Cartea nu se poate ceti decât cu sticlă măritoare.

*

O BURUIANĂ RARĂ, CARE STRĂNUTĂ...

Prin țările călduroase, sunt felurite buruieni, foarte puțin cunoscute de lume pe cari însă le-au cercetat învățații și au aflat despre ele lucruri foarte curioase. Astfel sunt buruieni cari mănâncă... carne, șoareci, șopârle și chiar șerpi. Se apropie dihania de frunza buruienii, pe care sunt crescuți spini foarte otrăvicioși. Buzele frunzei se închid și prind orătania între ele, omorând o. Apoi o mănâncă pe rând, săptămâni și chiar luni întregi.

Despre buruiana care „strănută“ nu s'a mai scris până aci. Ea a fost descoperită de curând. Trăește în țările din cale afară de călduroase și pe unde nu umblă picior de om. Aceste buruieni strănută, adecă pufăiesc dintr'o beșicuță, atunci când se așează pe ele praful, scuturându-se astfel de oaspele nepoftit.

Câte minunății mai sunt prin lumea largă, pe cari noi încă nu le cunoaștem.

*

ȘI MAI MARE

decât ceasul din Londra, de pe catedrala Sft. Paul și despre care se spunea că este cel mai mare din lume, este ceasul care se află în Montreal (tot americanii sunt cei mai strașnici, și cântărește nici mai mult nici mai puțin decât 6 mii de chilograme. Cele două limbi (arătătoare) au fiecare o lungime de câte zece metri și cântăresc 1200 de kilograme câte una...

Numai scară la cer nu au iscodit încă oamenii!

FOIȚA

VIOREL ȘI VIORICA

Copiii au suflet de îngerei și trup de floare. Ei sunt ca îngerii trimiși de Dumnezeu să împodobească fața vieții asemenea covorului de flori de Iunie de pe fața pământului...

Fără copii, bătrânii ar muri, n'ar mai avea nici o bucurie. Fiecare copil — îngeraș, își are povestea lui, tristă sau veselă.

Viorel și Viorica mult doresc să și știe povestea lor, care e tristă de tot... Și nimeni nu le-o spune: nici glasul măicuței, nici al bunicilor, nici câmpul cu florile, nici zumzetul albinelor, nici foșnetul frunzelor, nici murmurul apelor.. Toți și toate tac; apleacă în fața lor capul trist și lăcrămează... Dar iată că într'o zi, le vine o carte de sus, din zările înalte, unde ochișorii lor nu pot vedea. Cartea e scrisă cu slovă sfântă, cum se scrie sus la Dumnezeu. Tăticul lor a plecat lăsându-i, a plecat în grabă mare și n'a apucat a le spune unde merge. S'a dus chemat de glasuri sfinte, s'a dus să îmbrățișeze Crucea. Viorel și Viorica nu înțeleg bine scrisoarea tăticului lor scump, nici drumul lui nu-l înțeleg încă. Il vor înțelege când vor fi mari. Până atunci ei se vor ruga cu mămica lor la icoană, se vor ruga pentru cei ce sufăr și așteaptă... căci ei înșuși sunt cei ce sufăr în neștire...

Până atunci ei vor asculta ce le spune tăticul lor în scrisoarea lui pe care o vor purta-o la piepturile lor neîncetat, vor adormi cu ea în fiecare seară, până vor înțelege bine vorbele lui scumpe scrise cu slovă sfântă, despre o viață mai presus de celelalte, despre o iubire de neam și lege, mai presus de altele . . .

. . . .

Intr'o zi bunicul le cam spuse o frântură din povestea lor...

— „Zi mai departe povestea, bunicule“, se înghesuia Viorel și Viorica pe genunchii slăbiți ai bunicului. „Hai, zi“!

Pe ochii bunicului obosiți, se așează o sticlă prin care abea-și zărește chipurile de îngerași. Incearcă să o înlăture clipind des, și sticla se topește în șiruri calde cari sapă urme pe fața obidită... Degețelul subțire al Viorichii le atinge cu sfială: „De ce plângi bunicule, d'apoi plâng și eu“? Și glasul i se îneacă. Dar povestea începe. Ochii Viorichii se fac mari de curiozitate și privesc fix la buzele tremurânde ale bunicului, cari încearcă să surâdă.

Cu gândul urmărește povestea iar cu ochii alunecă după niște picături mari cari s'au rostogolit pe piept din umerii obrazului bunicului..

„Era mare foc, mare prăpăd în lumea aceasta. Oameni răi batjocoreau chipul lui Isus. Și mii de oameni mureau pentru apărarea Lui... Era o învălmășeală cum nu mai fusese pe fața pământului, căci vrășmașii, solii ai lui Antícrist sdrobeau sf. Cruce pe când credincioșii o apărau. Și iată că din colț de lume îndepărtat, viteaz cu chip de sfânt, frumos cum nu mai este, a încins spada și-a plecat în apărarea lui Hristos...“

— „Și de ce a plecat bunicule așa departe?...“ în timp ce cu mânuța-i mică șterge ușor, cu teamă par'că, obrazul bunicului.

Viorel privește rătăcit. Ochii lui văd departe undeva, la capătul zării, văd chipul lui Dumnezeu o cruce mare.... iar soldați se luptă înverșunat la piciorul ei. Dintre toți, unul e mai frumos... are chip de sfânt.

Și povestea e spusă mai departe. Viorel și Viorica o ascultă mereu. Ei cresc ascultând-o și pe fiecare zi o înțeleg tot mai bine.

Lacrimele au secat. Viorel și Viorica nu mai încap pe genunchii bunicului. Povestea de demult este Adevăr curat și gândurile lor se luptă să înțeleagă frumusețea lui...

Acuma cam pricep cine-a fost acel viteaz cu chip de sfânt și pricep lacrimile bunicului...

Ei simt pe Dumnezeu aproape în sufletul lor...

Aglaia V...

Nici mâna, pe drapelul național — nu i-o îngăduie

Germanii au la ei acasă o lege încă din 1935, prin care la sărbătorile naționale, germanii sunt poftiți, ba îndatorați a-și împodobi casele lor cu drapelul (steagul) național, în semn de bucurie!

Evreilor însă nu le este iertat să pună și ei steagul național pe casele lor!

Căci, zic germanii, și drept spun când zic așa: Evreul pune steagul nu din credință și dragoste pentru acela, ci — din speculă, ca să fie praf în ochii germanilor, — dar în inima lui i-ar da foc! De aceea nu i dă voie a-l pune și el pe casa sa...

Acum s'a întins această lege și peste Austria!

Destăinuiri cari ne îngrijorează: Starea gospodăriilor sătești

Să nu ne uităm numai pe din afară la Țara noastră, care strălucе în soare de frumoasă și de bogată ce-i, ci să ne uităm la locuitorii ei, la țăranii cari frământă glia și să vedem atunci, dacă mândria noastră nu va fi cumva întunecată. Căci ce folos de bogățiile Țării noastre, de aurul ei, de petrolul și de toate bunătățile cari ies din pântecul ei bogat, dacă alții — streinii — se bucără de ele iar țăranii, zac în cea mai neagră sărăcie, uitați acolo și de stăpânire și de toți aceia, cari ar trebui să le poarte de grijă.

Mai deunăzi, se ținu la ministerul agriculturii, sfătuire mare a Consiliului superior al agriculturii, în care a fost arătată adevărata stare a gospodăriilor sătești.

Iată ce destăinuiri, cu adevărat uluitoare, ne face unul din membrii sfatului:

In țară, *avem 250 de mii de gospodării cari nu au nici o găină; un milion și jumătate de gospodării fără nici un porc și două milioane de gospodării fără nici o vacă!*

Intr'o comună din jud. Teleorman, *din 300 de familii numai 30 au vacă cu lapte!* și așa mai departe. Ne vine groază să mai increstăm aci toate destăinuirile, pe cari le a făcut Consiliul superior al agriculturii. Ne vine și ne umple sufletele de cumplită grijă: *Ce se va alege de capul nostru!*

Și mai îndrăznim a ne chema »Țară agricolă«!

Din politica mare

Bărbații politici ai statelor europene, se tulbură de-o vreme, de întrebarea, că: Ce va mai întreprinde această Germanie, care tace și face? Și să tem că ea va mai da lovituri și în alte puncte vecine ei. De pildă o mare temere, că ea s'ar gândi acum la *Cehoslovacia*.

De ce? Pentru-că în vechea Bohemie, locuiesc cam 3 milioane și jumătate de Germani, adunați cam la un loc, în colțul de apus al Cehoslovaciei, cari se doresc și ei tare, a fi alipiți la Germania cea mare!

Cu acești Germani, e drept că lucrul e cam încurcat. Ei până la război au trăit în *Austria*, între hotarele căreia se afla și »Boemia« țară locuită aproape de atâți Germani, câți Cehi. Și așa acei Germani, trăiau de fapt în Austria, cea cu stăpânire nemțască, și nu aveau de suferit nimic ca Nemții!

La pacea din Paris, puterile biruitoare, despicând Austria în mai multe state, n'au ținut samă de Nemții din Boemia, și i au lăsat acolo, făcând din Boemia, *Stat nou*, cu Slovacii la un loc. In noul stat Cehii ajunseră la putere, iar Germanii se văzură puși sub mâna Cehilor. Și firește nu se simt bine acolo, sub stăpânire streină, ei cari au trăit totdeauna în țară germană.

Iar acum, văzând cum Germania, își adună neamurile între hotarele sale, nemților din Boemia (azi în Ceho-Slovacia) le cade foarte greu, ca ei să trăiască oarecum robi într'un stat vecin Germaniei!...

Dar Germania spune că azi nu poate face nimic pentru ei. Să stee în pace acolo. Doar aceea o va face, să ceară Cehoslovaciei să le facă nemților dintre hotarele ei toate ușurările încât să ducă o viață ca și care nici în Germania nu ar putea avea mai bine, și așa să stee liniștiți acolo.

Că ce va să mai fie, vor arăta vremile viitoare.

Deocamdată Germania dă asigurări, că n'are de gând să se atingă de vecina sa Cehoslovacia.

Franța pe drumul sărăciei

Se știe că puține țări pe glob au bogății îngrămădite între hotarele lor, ca Franța. Banca Franței avea până de curând, cel mai mult aur, printre băncile Statelor de pe glob.

De-o vreme însă, Franța e condusă de jidani și își duce gospodăria după îndrumările acestora, și de atunci se scriu lucruri îngrijorătoare pentru viitorul ei, și național și economic.

In vremea din urmă, scriu foile franceze naționaliste, peste 60 la sută din aurul îngrămădit în Franța, a plecat în afară, spre America și Anglia, pe urma gospodăriei cheltuitoare la care au fost îndemnați conducătorii țării.

Chiar azi, Franța face un nnou pas mare spre spre sărăcirea sa, numai din greșala politicii sale: Noul guvern Blum, cere țării să se înarmeze grozav, cheltuind în acest an peste 20 de miliarde franci, (o sută de miliarde lei), sau cât toate cheltuelile României în 5 ani!, *numai pentru înarmări!*

De ce? Pentru că prin asta câștigă fabricile de arme, cari sunt cam în mânile lor, a Evreilor și pentrucă așa duc țara la sărăcie și atunci o pot ei ținea mai ușor în robia lor economică!

O înțelegere cu vecina lor temută Germania, i-ar scuti de toată această risipă! Și Germania le-a trimis vorbă de pace și le-a întins mâna de bună vecină, dar »politica« dela Paris, însuflată de cei mai fără minte dușmani ai Germaniei, n'o înțeleg, ci se reped pe povârnișul ruinei, pe placul evreilor...

Harta aceasta cuprinde (partea cu negru) pământul Germaniei mari, așa cum l-a visat Hitler în cartea sa „Mein Kampf" (Războiul meu), vis pe care dânsul l-a dus la împlinire. Partea cu puncte, sunt germani din afară hotarelor.

Puneți mâna pe el!...

Mendel Tirman este bine cunoscut în Timișoara. De meserie principală comerciant de blănuri, iar de altă meserie, mai bună și mai de preț decât cea dintâi, aceea de excroc, hoț, ori pungaș, de altfel ca toți ceilalți de un neam cu dânsul. Tirman acesta vrea să fugă din țară. Poliția îl oprește, nu pentrucă i-ar părea rău după el, ci pentru altă pricină, mult mai de seamă: Mendel Tirman, a fost prins de organele fiscului, că a înșelat statul cu suma de două milioane lei, pe care trebuia să o plătească în dări. Inainte de a pune mâna poliția pe marfa din prăvălie jidanul a mirosit primejdia și și-a înstreinat marfa. Acum Statule scoate banii de unde nu-s!

El să roagă să i dee drumul în Jugoslavia și se joară pe ce are mai drag, că de-acolo nu se mai întoarce. Poliției gata, gata să i-se facă milă. Că oameni milostivi mai sunt. In loc să-l apuce de guler și să-l mute oblu în pușcărie, iar dela răcoare să nu-l sloboadă, până ce nu va plini suma cu care a furat Statul. Numai apoi să-i dee drumul în altă țară.

Groaznica moarte a unui bogătaș.

Un meseriaș sărac, cu numele Cuculas a plecat din Grecia acum câțiva ani să-și caute o altă soarte mai bună, în America, țara aurului și a bogătașilor. Nu după multă trudă intră într'o fabrică și muncitor cum era, fu chiemat de proprietarul fabricei, cu care legă tovărășie. Astfel ajunse milionar. Neavând soție nici rude, Cuculas trăia o viață retrasă și într'o bună zi dispăru. Toate încercările de a-i afla urma au rămas zadarnice. In zilele trecute însă, când notarul se duse să facă inventarul averii, sparse și casa de bani, care era uriașă. In cassă, acoperit de bani și de aur, se afla trupul nefericitului bogătaș, care a avut nenorocita soarte, să se închidă ușa grea a casei de fier în timp ce dânsul era înlăuntru, si să nu mai poată ieși de acolo.

Poliția din Atena a dat de știre polițiilor din țara noastră, ca să caute în Severin, căci se spune că acolo s'ar afla rude cari să iee în primire moștenirea lui Cuculas. Suma care se află depusă la băncile americane este de patru miliarde și jumătate lei.

Cât este de vitregă soartea cu unii dintre oameni.

Taxă pe cânii de pază

O comisiune lucrează la ministerul agriculturii și la cel al sănătății, la un decret lege, în vederea combaterii turbării. In viitor toți cânii, afară de cățeii sugaci, vor purta la grumaz o marcă pentru care stăpânul cânelui va trebui să plătească o taxă anuală. In acest scop cânii au fost împărțiți în două clase: cânii de lux, pentru cari se va plăti o taxă de 300—500 lei și cânii de pază, în sate'e și comunele urbane, după cari se va plăti o taxă de 20-60 de lei de câne în comunele rurale, și de 50—100 lei de câne, în comunele urbane.

Din aceste taxe vor fi iertate 50 de procente pentru gospodarii cari au doi câni de pază și pentru cânii ciobănești cari păzesc peste o sută de oi.

Mărcile pe cari le vor purta cânii la grumaz, se vor elibera de către autoritățile comunale, cari vor încasa și taxele pentru câni. Venitul care va fi realizat din aceste taxe, jumătate va fi întrebuințat în scopul luptei împotriva turbării iar jumătate se va vărsa pe seama ministerului agriculturii, tot pentru acelaș scop.

In decretul lege care va ieși în acest scop, se spune că persoanele mușcate de câni turbați și cari nu au putința să meargă în grabă ca să se lecuiască, vor fi trimise îndată pe cheltuiala comunei, iar pe tren vor călători gratuit cu foi de drum.

Dacă cel mușcat suferе de-o pagubă, sau dacă din pricina mușcăturii moare, stăpânul cânelui va suferi toată asprimea legii plătind paguba și urmând a fi osândit de către judecată.

Noul decret lege va ieși în zilele acestea, iar comunele vor primi îndată înștiințare.

Infăţişarea românilor în întreprinderi

cuvinte dulci şi plăcute dar... ce folos că speriem cu ele vrăbii

Ni-au împuiat urechile cu atâta trâmbiţare: *Infăţişarea românilor în fabrici*, sau: *meseriile vor fi date în mâna românilor*, ori: *optzeci la sută dintre muncitorii din fabrici să fie români* şi multe alte cuvinte plăcute urechilor noastre, româneşti, cari aşteptăm cuminţi, de 20 de ani, să se plinească macar cât îi negru subt unghie, din atâtea făgădueli, rămase până aci deşarte.

Este foarte adevărat. Se pornise într'o vreme o vraişte prin intreprinderi, iar conducătorilor streini li-s'a spus răspicat: *Vrei să iei în fabrică 80 la sută români, bine; nu vrei, pleci din fruntea fabricei!*

Ceia s'au speriat foarte şi cât ai bate din palme, ai şi scos pe... români, iar în locul au mai băgat streini. Iacă ce spune gazeta „Cuvântul", despre o fabrică mică, o fabrică de ghips din comuna Aghireş, judeţul Cluj:

»Dl Richard Koch este proprietarul fabricei şi director general, în statul de plată trecut cu 30 de mii de lei lunar...

Să vedem cu numele angajaţii statornici pe care-i are fabrica, cu salarul ce primesc:

Hering Francisc director, 7800: Halasz Ioan 11 mii lei; Bode Francisc contabil technic 5250 lei; **Balajel Maria** funcţionară 2142 lei; Simion Alfred contabil 4000 lei; **Pintea Ioan** morar 2520 lei; Kovaci Mihai, vizitiu 1838 lei; Ferent Iosif, funcţionar 2520 lei; Ciop Adolf. morar 2000 lei; Cisler Alex. 3000 le; Ban Martin 8000 lei; Veceya Iosif 3000 lei«.

Dintre 13 funcţionari din conducerea fabricei, numai 2 sunt români. Streinii scot pe lună 79 de mii de lei, iar românii 4 mii şase sute!

Să vedem acum muncitorii: Din 122 de angajaţi (muncitori) numai 25 sunt români, ceialalţi sunt streini. Muncitorii streini scot pe lună aproape o sută de mii de lei, iar românii 18 mii de lei!

Starea aceasta ruşinoasă, oglindeşte cu prisosinţă, cum stăm în alte fabrici!..

Iar se amestecă unde nu le fierbe oala

Guvernul republican din Catalonia cea încă necuprinsă de trupele generalului Franco, dar aflată în preajma cuprinderii, *a cerut guvernului francez să trimită îndată trupe cari să ocupe provincia şi s'o apere de naţionalişti.*

Cererea aceasta, guvernul din Catalonia şi-o sprijineşte pe faptul, *că şi trupele germane au intrat pe pământul Austriei, la rugămintea conducătorilor austrieci!*

Desigur că această apucătură a fost făcută din îndemnul Angliei şi a Franţei, cari îşi freacă mânile de mănioase ce sunt, că biruinţa lui Hitler a ridicat puterea naţionalismului iar acum din nou, apropiata biruinţă a lui Franco, va pune capăt odată şi pentru totdeauna, încercărilor comuniste de a se cuibări în această parte a lumii.

Nod în papură se găseşte şi pricină de ceartă nu trebue să cauţi cu lumânarea. Germania a ocupat Austria pentrucă austriecii sunt germani din naştere şi despărţirea dintre cele două ţări a fost ţinută de oameni cari nu au avut nici o legătură cu sângele german.

Ce legătură au francezii cu provincia Catalonia din Spania, care este locuită de spanioli, fraţi de sânge cu spaniolii ceilalţi a lui Franco, care vine să o scape din mânile bolşevicilor?! Dacă nu au nici o înrudire cu francezii, atunci ce mai caută Franţa aici? Iar Anglia de ce sare peste gardul ţării sale şi sbiară, că de va fi atinsă neatârnarea Cataloniei, foc şi pulbere s'a alege de Franco.

Iată de ce: Fiindcă atât Anglia cât şi Franţa, au în fruntea lor oameni potrivnici naţionalismului, democraţi cari se bat peste burtă cu mai marii stăpânitori internaţionali, a căror ţintă, cu orice preţ de atins, este stergerea graniţelor, dărâmarea temeliilor statelor, stricarea familiei, cu un cuvânt tot ceeace apără cu sabie de foc naţionalismul!

Şi decât să mai aibă în coastele lor, o altă ţară naţionalistă, un nou pumn care să sdrobească gândurile lor internaţionaliste, *iacă se amestecă şi unde nu le fidrbe oala*, socotind, că mai bine aprind focul unui nou şi crâncen război, decât să îngăduie generalului Franco ca să cuprindă toată Spania.

NOUTĂŢI

MERGEREA IN ANGLIA A REGELUI NOSTRU A FOST AMÂNATĂ. Vestirea o face Mareşalatul Curţii Regale: „Luând în consideraţiune starea internaţională, M. S. Regele a binevoit a hotărî, că înalta Sa vizită la Londra proiectată (plănuită) **pentru** data de 22 Martie anul de faţă, să fie amânată pentru o dată mai târzie".

•

Cei-ce au vândut Calendarul „Libertăţii" pe 1938 sunt rugaţi a trimite banii pentru cele vândute, la Administraţia „Libertatea", Bucureşti I Calea Victoriei 63

•

Cei ce n'au trimis bani pentru foaie pe anul de faţă, — sunt rugaţi a grăbi cu trimiterea căci, numai acest număr şi cel viitor li se trimite, — altfel oprim mersul foii.

•

UN MINISTRU NOU a fost ales să înfăţişeze România în Statele Unite. Spusa noastră s'a împlinit întocmai. Dl Radu Irimescu, fostul ministru al Aerului şi Marinei, a fost însărcinat ca ministru al României în Statele Unite. D-sa va pleca în curând să-şi iee slujba în primire.

•

UNII FRAŢI ŞI CETITORI ai noştri, s'au cam speriat de asprimea zilelor de azi, şi unii s'au tras înapoi din şirul abonaţilor foii noastre.

*Rugăm pe toţi să afle, că foaia se tipăreşte în chip **legiuit**, cu întărire dela oficiul cenzurei militare.*

Totuşi în „Libertatea" cetitorii din popor, găsesc lucrurile mai luminos şi mai verde româneşte spuse, decât în oricare altă foaie.

*Aşa fiind, **nimenea** n'are drept a certa pe cetitorii noştri pentrucă ţin această foaie cu suflet românesc şi creştin la casa lor, şi mai ales nu are nimenea drept a vi-o confişca (lua cu puterea). Cei ce vi-ar lua-o totuşi, să faceţi cerere la Prefectură, ca să dea ordin a vi-se da napoi foile (şi calendarele) luate pe nedrept şi în afară de lege. Impotrivire nu faceţi, dar dreptul vi-l **căutaţi** în chip bărbătesc.*

•

NECINSTIT. La Cluj a fost arestat conducătorul oficiului invalizilor, orfanilor şi văduvelor de război, dr. Iuga Cioşca, el însuşi căpitan invalid, care a fost prins că în loc de 25 lei cât se cuvenea lua câte 75 şi 80 de lei taxe dela orfani, văduve şi invalizi, pentrucă le iscălea carnetele de călătorie.

O faptă mult mai grea a săvârşit necinstitul domn, atunci când a dat la mai mulţi jidovi carnete de călătorie, cu 75 la sută reducere, cu toate că aceştia nu erau nici orfani şi nici invalizi. Dimpreună cu necinstitul conducător al oficiului I. O. V. au mai fost duşi în temniţă doi jidovi, tovarăşi cu dânsul.

•

PĂCATUL FURTULUI îl pedepseşte şi Dumnezeu nu numai oamenii. Doi lacomi după bogăţie, hoţi de mare din Constanţa, au pornit cu o luntre să jefuiască un vapor aruncat de furtună pe o ridicătură de prundiş din preajma portului. Vaporul nu era păzit de nimeni şi cei doi hoţi au putut scoate din vapor lucruri de preţ, pe cari le-au încărcat într'o barcă şi au pornit-o spre mal. Lăcomia prea mare le a fost de petrecanie. **Luntrea** fiind prea îngreunată iar marea înfuriată, într'o clipă i-a înghiţit pe toţi şi i-a ţinut înghiţit pe hoţi şi i-a ţinut în pântecul ei trei zile, apoi i-a aruncat pe mal.

•

UN HOŢ CINSTIT... Foarte puţini hoţi cinstiţi sunt cunoscuţi în istoria poliţiei. Se cunosc cazuri, când hoţi mari, furau inele sau alte amintiri ale vre-unei femei, lucruri pe cari le trimiteau napoi, făcând astfel să se înţeleagă, că sunt „mărinimoşi". Dar hoţi, cari să fure bani şi pe urmă să-i dee napoi păgubaş lui, nu se cunosc. Totuş, s'a petrecut un astfel de caz în zilele trecute la Cluj.

Un căpitan, locuitor în strada A. Mureşan din Cluj se pregătea de multă vreme să plece în streinătate. In acest scop si-a adunat cu multă greutate 75 de dolari, o sută de coroane cehoslovace, 40 de franci elveţieni şi 20 de pengö ungureşti, voind a trece prin ţările din care avea şi banii. Intr'o noapte, pe când lipsea de acasă, un hoţ a intrat în casa căpitanului şi i-a furat toţi banii. Păgubaşul a fost nevoit să-şi amâne plecarea în streinătate, ba chiar s'o părăsească de tot, căci nu-i uşor lucru să faci azi o economie de aproape 80 de mii lei, cât era preţul banilor furaţi. Intr'o bună zi însă, nu mică i fu surprinderea căpitanului, când se pomeni cu un pachet, în care erau puşi toţi banii furaţi. Intr'o scrisoare alăturată, hoţul se ruga de iertare şi îi spunea păgubaşului, că neavând ce face cu banii, pe cari nu avea cum să-i schimbe, s'a gândit să-i dee înapoi.

Poliţia caută pe „cinstitul" hoţ şi nu izbuteşte să-i afle urmele.

•

UN JIDOV A JURAT PE CRUCE. Cunoaştem obrăznicia jidovilor dar să ajungă până acolo încât să şi bată joc de sfânta cruce, în faţa unui creştin şi pe deasupra şi omul dreptăţii, apoi numai asta nu o mai puteam bănui! In Năsăud s'a petrecut fapta aceasta. La un proces dintre gimnaziul industrial de băeţi şi comerciantul Nussbaecher, un martor al acestuia, Samuel Mendelsohn, ca să fie crezut de către judecător, a pus mâna pe cruce şi a jurat.

Noi nu aruncăm vina pe jidan, cât o aruncăm pe judecătorul nesocotit, care a putut lăsa pe jidan să-şi bată joc de sfânta cruce într'un chip atât de neruşinat.

Preotul Bunea din Năsăud a făcut arătare despre batjocura săvârşită şi a cerut Episcopiei Clujului, să trimeată o plângere I. P. Sale Patriarhului.

Cerem şi noi, să se iee măsuri straşnice! Dacă suntem batjocoriţi în propria ne ţară, macar credinţa noastră, crucea noastră la care ne închinăm, să rămâie neatinsă de labele spurcatelor jivine. Că atâta ne a mai rămas curat şi nepătat!..

*

FURT. O spargere îndrăzneaţă s'a produs la casa dnei Beldiman, soţie de fost ministru, care locueşte în Braşov, iar casa se află în com. Dârste. Necunoscuţi răufăcători au intrat peste noapte în vila dnei Beldiman şi au furat toate decoraţiile fostului ministru în număr de 170, toate din aur greu, apoi o colecţie (adunătură) de bani de aur, blănuri şi lucruri de mare preţ. Valoarea obiectelor furate se ridică la suma de câteva milioane de lei. Poliţia are cunoştinţă cam cine pot să fie hoţii. Se crede că în scurtă vreme ei vor fi prinşi.

*

CAZACII DIN KUBAN, la izbucnirea războiului cel mare, au dus în Jugoslavia o comoară în preţ de 200 de milioane lei, ca să fie păzită, până ce „republica cazacilor" va fi liberă şi de sine stătătoare. Războiul trecu şi Kubania nu rămase liberă.

In zilele trecute, un bătrân de 87 de ani, care nu era altcineva decât generalul cazac Kokaniko, se înfăţişă la Ministrul de război al Jugoslaviei, cu o jalbă scrisă din partea cazacilor în care aceia cer comoara.

Statul jugoslav este în mare încurcătură şi încă nu i-a dat răspuns generalului cazac.

•

LUPTELE DIN CHINA au început a fi din cale afară de crâncene. O bătălie mare se desfăşoară pe frontul din Tientsin şi Pukau şi gazetele vestesc, că aceasta este cea mai mare bătălie din câte s'au dat până aci pe fronturile din China, — Chinezii au acum şi ei forţe mari şi au aruncat în luptă foarte multe care oţelite, tancuri şi artilerie grea, care a oprit pe loc înaintarea japonezilor. In acelaş timp cu luptele de pe pământ, în înălţimea aerului se dau lupte între aeroplane, cari se prăbuşesc aprinse pe rând la pământ. Este acolo un adevărat iad